τους επιτρέπει να επικαλεστούν τις εθνικές διατάξεις δυνάμει των οποίων θα μπορούσαν να περιορίσουν την ευθύνη τους στην περίπτωση που δεν γνώριζαν το ελάττωμα, ενώ οι ανταγωνιστές τους των άλλων κρατών μελών μπορούν να το πράξουν βάσει των διατάξεων του οικείου εθνικού δικαίου.

Πράγματι, πρώτον, τις διατάξεις του άρθρου 2 δεν μπορούν να επικαλεστούν οι ιδιώτες ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Δεύτερον, η νομολογία αυτή, που διαμορφώθηκε για λόγους προστασίας του αγοραστή, δεν είναι ικανή να ευνοήσει ή να διευκολύνει τη σύναψη συμφωνιών που συνιστούν παράβαση του άρθρου 85. Τέλος, η νομολογία αυτή, που εφαρμόζεται αδιακρίτως σε όλες τις εμπορικές σχέσεις οι οποίες υπάγονται στο εθνικό δίκαιο, δεν έχει ούτε ως αντικείμενο ούτε ως αποτέλεσμα να περιορίζει ειδικά και κατά παράβαση του άρθρου 34 το εξαγωγικό εμπόριο και να ευνοεί κατ' αυτόν τον τρόπο την εθνική παραγωγή ή την εθνική αγορά, δεδομένου εξάλλου ότι η σύναψη διεθνούς συμβάσεως πωλήσεως παρέχει κατά κανόνα τη δυνατότητα επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου.

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠ' ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
στην υπόθεση C-339/89 *

I — Πραγματικά περιστατικά

A — *Ιστορικό της διαφοράς*

1. Η γαλλική εταιρία Alsthom Atlantique (στο εξής: Alsthom) πώλησε το 1980 και το 1981 δύο επιβατικά σκάφη στην ολλανδική εταιρία Holland America Tours (στο εξής: HAT). Σύμφωνα με τους όρους της συμβάσεως τα σκάφη έφεραν κινητήρες τους οποίους είχε παραγγείλει η Alsthom στη γαλλική εταιρία Compagnie de construction mécanique Sulzer (στο εξής: Sulzer). Η τελευταία παρήγγειλε τους εν λόγω κινητήρες σε γερμανό προμηθευτή. Κατά την παράδοση των σκαφών η HAT έκανε λόγο για κακή λειτουργία του εξοπλισμού που προμήθευσε η Sulzer και προέβαλε τις περί διαιτησίας ρήτρες των συμβάσεών της με την Alsthom. Στη συνέχεια η Alsthom κίνησε ενώπιον του Tribunal de commerce de Paris διάφορες διαδικασίες με αντικείμενο να υποχρεωθεί η Sulzer να την καλύψει για οποιοδήποτε ποσό που θα υποχρεωνόταν ενδεχομένως να καταβάλει στη HAT. Η Sulzer άσκησε προσεπίκληση κατά του ασφαλιστή της, της ασφαλιστικής εταιρίας UAP (στο εξής: UAP), προκειμένου να την καλύψει για οποιοδήποτε ποσό που θα υποχρεωνόταν ενδεχομένως δικαστικώς να καταβάλει στην Alsthom.

2. Κατά τη νομολογία του γαλλικού Cour de cassation (Cassation, εμπορικό τμήμα, 4 Ιουνίου 1969, *Recueil Dalloz*, 1970, σ. 51· Cassation, πρώτο πολιτικό τμήμα, 5 Μαΐου 1982,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Bulletin de la Cour de cassation, I, n° 163, σ. 145· Cassation, τρίτο πολιτικό τμήμα, 3 Ιανουαρίου 1984, *Bulletin de la Cour de cassation*, III, n° 4, σ. 3· Cassation, εμπορικό τμήμα, 3 Δεκεμβρίου 1985, *Bulletin de la Cour de cassation*, IV, n° 287, σ. 244), ο κατασκευαστής ή ο έμπορος λογίζονται κατά αμάχητο τεκμήριο ότι γνωρίζουν τα ελαττώματα του πωλουμένου πράγματος και το τεκμήριο αυτό δεν ισχύει μόνο όταν πρόκειται για συμβατικές σχέσεις με αγοραστή της ίδιας ειδικότητας. Η νομολογία αυτή πηγάζει από τα άρθρα 1641 και 1643 του γαλλικού Αστικού Κώδικα που έχουν ως εξής:

« *Άρθρο 1641*

Ο πωλητής ευθύνεται λόγω κεκρυμμένων ελαττωμάτων του πωλουμένου πράγματος που το καθιστούν ακατάλληλο για τη χρήση για την οποία προορίζεται ή που μειώνουν τόσο τη χρήση αυτή ώστε ο αγοραστής δεν θα το αγόραζε ή θα κατέβαλλε λιγότερο τίμημα αν γνώριζε τα ελαττώματα.

Άρθρο 1643

Ο πωλητής ευθύνεται για τα κεκρυμμένα ελαττώματα ακόμα και αν δεν τα γνωρίζει εκτός αν, στην περίπτωση αυτή, συνομολογηθεί ότι δεν φέρει ευθύνη. »

Το γαλλικό Cour de cassation ερμήνευσε το προαναφερθέν άρθρο 1643 κατά την έννοια ότι ο κατασκευαστής ή ο έμπορος υποχρεούται να γνωρίζει τα ελαττώματα του πράγματος που πωλεί και δεν μπορεί να επικαλεστεί τη ρήτρα με την οποία αποκλείεται ή περιορίζεται εκ των προτέρων η ευθύνη του λόγω κεκρυμμένου ελαττώματος. Η εν λόγω νομολογία θεωρεί έγκυρες τις περιοριστικές της ευθύνης ρήτρες μόνο όταν περιέχονται σε συμβάσεις μεταξύ επαγγελματιών της ίδιας ειδικότητας.

3. Με τις προτάσεις που κατέθεσε ενώπιον του Tribunal de commerce de Paris, η Sulzer υποστηρίζει ότι από την εν λόγω νομολογία του Cour de cassation προκύπτει ότι η Alsthom, εταιρία ναυπηγήσεων, δεν μπορεί να επικαλεστεί έναντι της HAT περιοριστική της ευθύνης ρήτρα διότι δεν πρόκειται για επαγγελματίες της ίδιας ειδικότητας. Τέτοια νομολογία δεν υπάρχει σε κανένα άλλο κράτος μέλος. Υπάρχει, επομένως, εκ των πραγμάτων διάκριση εις βάρος των εταιριών που υπόκεινται στο γαλλικό δίκαιο, η οποία στρεβλώνει την ελεύθερη λειτουργία του ανταγωνισμού. Η νομολογία αυτή αντιβαίνει εξάλλου στις διατάξεις της Συνθήκης που αφορούν την άρση των ποσοτικών περιορισμών μεταξύ κρατών μελών. Το πρόβλημα αυτό γίνεται ιδιαίτερα σοβαρό στην περίπτωση των ναυπηγείων στη Γαλλία διότι αυτά όπως και οι υπεργολάβοι τους βρίσκονται σε μειονεκτική θέση έναντι αλλοδαπών αντισυμβαλλομένων οι οποίοι επικαλούνται το δίκαιο που τους είναι ευνοϊκότερο, το γαλλικό ή το αλλοδαπό αναλόγως της περιπτώσεως.

B — *Το προδικαστικό ερώτημα*

4. Το Tribunal de commerce de Paris, κρίνοντας ότι η διαφορά θέτει ζητήματα ερμηνείας διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, ανέστειλε τη διαδικασία με απόφαση της 10ης Μαΐου 1989 και υπέβαλε στο Δικαστήριο, βάσει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

« Έχουν τα άρθρα 2 και 3, στοιχείο στ, σε συνδυασμό με τα άρθρα 85, παράγραφος 1, και 34 της Συνθήκης της Ρώμης, την έννοια ότι

απαγορεύουν την εφαρμογή της νομολογίας κράτους μέλους, η οποία δεν επιτρέπει στον έμπορο να αποδείξει ότι δεν γνώριζε το ελάττωμα του πωλουμένου πράγματος κατά τον χρόνο της παραδόσεώς του και έχει ως αποτέλεσμα ότι τον εμποδίζει να επικαλεστεί τις διατάξεις του άρθρου 1643 του γαλλικού Αστικού Κώδικα το οποίο του επιτρέπει να περιορίσει την ευθύνη του στην περίπτωση που δεν γνώριζε το ελάττωμα, υπό τους ίδιους όρους που μπορούν να το πράξουν οι ανταγωνιστές του των άλλων κρατών μελών κατά το οικείο εθνικό δίκαιο; »

Στο σκεπτικό της αποφάσεως περί παραπομπής το δικαστήριο κρίνει ότι « δεν μπορεί να μη λάβει υπόψη τα επιχειρήματα που ανέπτυξαν οι διάδικοι σχετικά με τη μειονεκτική θέση στην οποία βρίσκονται οι γαλλικές επιχειρήσεις έναντι των αλλοδαπών ανταγωνιστών τους ».

II — Διαδικασία

5. Η απόφαση περί παραπομπής πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 3 Νοεμβρίου 1989.

6. Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν:

— η Compagnie de construction mécanique Sulzer SA, εκπροσωπούμενη από τον Michel Normand, δικηγόρο στο Cour d'appel de Paris·

— η εταιρία Union des assurances de Paris, εκπροσωπούμενη από τον Alain Tinayre, δικηγόρο στο Cour d'appel de Paris·

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον J. Curral, μέλος της νομικής υπηρεσίας της, επικουρούμενο από τον H. Lehman, γάλλο δημόσιο υπάλληλο αποσπασμένο στη νομική υπηρεσία της Επιτροπής.

7. Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

8. Με απόφαση της 13ης Ιουνίου 1990 που ελήφθη βάσει του άρθρου 95, παράγραφοι 1 και 2, του Κανονισμού Διαδικασίας το Δικαστήριο ανέθεσε την υπόθεση στο δεύτερο τμήμα.

III — Περίληψη των γραπτών παρατηρήσεων που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

9. Η *Sulzer* και η *UAP* εκθέτουν καταρχάς τη νομολογία του γαλλικού Cour de cassation στην οποία αναφέρεται το προδικαστικό ερώτημα του Tribunal de commerce de Paris. Με σημείο αναφοράς την εν λόγω νομολογία, το προδικαστικό ερώτημα περιλαμβάνει δύο σκέλη:

« α) Μήπως αντιβαίνει στη Συνθήκη το γεγονός ότι η νομολογία του γαλλικού Cour de cassation απαγορεύει στους κατασκευαστές και στους εμπόρους να αποδείξουν ότι δεν γνώριζαν το ελάττωμα του πωλουμένου πράγματος κατά τον χρόνο της παραδόσεώς του;

β) Μήπως αντιβαίνει στη Συνθήκη το γεγονός ότι η ίδια νομολογία απαγορεύει στους κατασκευαστές και εμπόρους να επικαλεστούν το άρθρο 1643 του γαλλικού Αστικού Κώδικα που τους επιτρέπει να περιορίσουν ή να αποκλείσουν την ευθύνη τους στην περίπτωση που δεν γνωρίζουν το ελάττωμα υπό τους ίδιους

όρους που μπορούν να το πράξουν οι ανταγωνιστές τους των άλλων κρατών μελών κατά τις διατάξεις του οικείου εθνικού δικαίου; »

10. Η Sulzer και η UAP υποστηρίζουν στη συνέχεια ότι οι ρήτρες περί περιορισμού της ευθύνης που περιέχει η σύμβαση μεταξύ Alsthom και HAT δεν ισχύουν, δεδομένου ότι δεν πρόκειται για επαγγελματίες της ίδιας ειδικότητας. Αν υποτεθεί ότι φέρει κεκρυμμένο ελάττωμα το πράγμα που παρέδωσε ο Γερμανός με τον οποίο συνεβλήθη η Sulzer με σύμβαση που περιέχει και αυτή περιοριστικές της ευθύνης ρήτρες, η Sulzer θα μπορούσε να τον προσεπικαλέσει, αυτός δε θα μπορούσε να αντιτάξει τους κανόνες του γερμανικού δικαίου που δέχονται τις περιοριστικές της ευθύνης ρήτρες. Αυτό δείχνει ότι οι Γάλλοι που συνάπτουν συμβάσεις με αλλοδαπούς, για εισαγωγή ή εξαγωγή, βρίσκονται, λόγω της νομολογίας του γαλλικού Cour de cassation σε μειονεκτική θέση συγκριτικά με τους αντισυμβαλλομένους τους των άλλων κρατών μελών. Βεβαίως η δυσμενής αυτή διάκριση αντιβαίνει στη Συνθήκη ΕΟΚ.

11. Κατά τα λοιπά η Sulzer και η UAP φρονούν ότι το άρθρο 2 της Συνθήκης ΕΟΚ είναι απευθείας εφαρμοστέο. Προσθέτουν δε ότι η νομολογία του γαλλικού Cour de cassation, με τις διακρίσεις που δημιουργεί αντιβαίνει στις διατάξεις των άρθρων 3, στοιχείο στ, 85, παράγραφος 1, στοιχείο δ, 30 και 34 της Συνθήκης ΕΟΚ.

12. Η Sulzer και η UAP μνημονεύουν, εξάλλου, τις αποφάσεις της 29ης Νοεμβρίου 1978, Pigs Marketing Board (83/78, Rec. 1978, σ. 2347), και υποστηρίζουν ότι παράβαση της Συνθήκης μπορεί να συνιστά και η εφαρμογή της νομολογίας δικαστηρίου κράτους μέλους. Από τις αποφάσεις της 10ης Ιανουαρίου 1985, Leclerc κατά Au blé vert (229/83, Συλλογή 1985, σ. 1), της 29ης Ιανουαρίου 1985, Cullet κατά Leclerc (231/83, Συλλογή 1985, σ. 305), και της 30ής Ιανουαρίου 1985, BNIC κατά Clair (123/83, Συλλογή 1985, σ. 391), προκύπτει ότι το άρθρο 3, στοιχείο στ, της Συνθήκης σε συνδυασμό με τα άρθρα 5, 85 και 86 της Συνθήκης επιβάλλουν στα κράτη μέλη και επομένως στα οικεία εθνικά δικαστήρια τη γενική υποχρέωση να μη θέτουν σε κίνδυνο την πρακτική αποτελεσματικότητα των περί ανταγωνισμού κανόνων που εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις.

13. Η Sulzer και η UAP υποστηρίζουν, τέλος, ότι η απόφαση δικαστηρίου κράτους μέλους αποτελεί πράξη δημόσιας αρχής κατά την έννοια του άρθρου 2 της στηριζομένης στο άρθρο 33, παράγραφος 7, οδηγίας 70/50/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1969, περί καταργήσεως των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς επί των εισαγωγών που δεν εμπίπτουν σε άλλες διατάξεις εκδοθείσες κατ' εφαρμογή της Συνθήκης ΕΟΚ (JO 1970, L 13, σ. 29).

14. Η Sulzer και η UAP ζητούν από το Δικαστήριο να δώσει καταφατική απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα του Tribunal de commerce de Paris.

15. Η *Επιτροπή* υποστηρίζει προκαταρκτικώς ότι η οδηγία 85/374/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1985, περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σε θέματα ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων (ΕΕ L 210, σ. 29), καίτοι δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω, περιέχει κανόνες από τους οποίους μπορεί να συναχθεί η κοινοτική φιλοφοσία στο θέμα της ευθύνης του παραγωγού. Το άρθρο 1 της οδηγίας π.χ. στηρίζεται στην αρχή της ευθύνης άνευ πταίσματος του παραγωγού.

Κατά τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, η αρχή αυτή είναι η μόνη που επιτρέπει τη σωστή επίλυση του προβλήματος του δικαίου καταλογισμού των εγγενών στη σύγχρονη τεχνική παραγωγή κινδύνων. Κατά την Επιτροπή, το άρθρο 15 της οδηγίας, επιτρέπει στα κράτη μέλη που έχουν πάντως την υποχρέωση κοινοποιήσεως, να διατηρήσουν στη νομοθεσία τους ή να θεσπίσουν διάταξη σύμφωνα με την οποία ο παραγωγός δεν απαλλάσσεται της ευθύνης του ακόμα και αν αποδείξει ότι οι επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις κατά τον χρόνο της θέσεως του προϊόντος σε κυκλοφορία δεν του επέτρεπαν να διαπιστώσει την ύπαρξη ελαττώματος.

16. Κατά την άποψη της Επιτροπής, το άρθρο 2 της Συνθήκης δεν έχει δεσμευτική ισχύ και επομένως δεν παραβιάζεται από την απαγόρευση που ισχύει εις βάρος του εμπόρου να απαλλαγεί της ευθύνης του έναντι του αγοραστή. Πράγματι, το άρθρο αυτό που ανήκει στο μέρος της Συνθήκης « Αρχές » προσδιορίζει την αποστολή της Κοινότητας και τα μέσα που πρέπει να χρησιμοποιήσει η Κοινότητα για την επίτευξη των σκοπών της. Τα μέσα αυτά είναι η « δημιουργία μιας κοινής αγοράς » και η « προοδευτική προσέγγιση της οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών ». Η λέξη « προοδευτική » δείχνει ότι η προσέγγιση πρέπει να πραγματοποιηθεί παράλληλα με τις εργασίες εναρμονίσεως. Το άρθρο 2 δεν περιέχει δηλαδή απευθείας εφαρμοστέους κανόνες αλλά προσδιορίζει πολιτικούς στόχους. Κατά την έννοια αυτή η Επιτροπή μνημονεύει την απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1987, Giménez Zaera κατά Instituto Nacional de la Seguridad Social κ.λπ. (126/86, Συλλογή 1987, σ. 3697). Με την απόφαση αυτή το Δικαστήριο έκρινε ότι η « επιταχυνομένη ανύψωση του βιοτικού επιπέδου » κατά την έννοια του άρθρου 2 της Συνθήκης αποτελεί κατευθυντήρια γραμμή της δημιουργίας της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας η οποία, λόγω του γενικού χαρακτήρα της και λόγω του ότι, από συστηματικής απόψεως, εντάσσεται στη δημιουργία της κοινής αγοράς και στην προοδευτική προσέγγιση της οικονομικής πολιτικής, δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία νομικών υποχρεώσεων εις βάρος των κρατών μελών ούτε δικαιωμάτων υπέρ των ατόμων.

17. Κατά την Επιτροπή, ο όρος « μέτρο » κατά την έννοια του άρθρου 34 της Συνθήκης περιλαμβάνει τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, την πρακτική της διοικήσεως καθώς και όλες τις πράξεις των δημοσίων αρχών. Η νομολογία που εφαρμόζεται παγίως είναι ικανή να δημιουργήσει τέτοιο μέτρο καθότι συνίσταται από σειρά δικαστικών αποφάσεων οι οποίες προέρχονται από δημόσια αρχή. Υπέρ της απόψεως αυτής η Επιτροπή μνημονεύει την απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 1981, Dansk Supermarked (58/80, Συλλογή 1981, σ. 181). Από της αποφάσεις της 8ης Νοεμβρίου 1979, Groenveld (15/79, Rec. 1979, σ. 3409), της 14ης Ιουλίου 1981, Oebel (155/80, Συλλογή 1981, σ. 1993), της 15ης Δεκεμβρίου 1982, Oosthoek (286/81, Συλλογή 1982, σ. 4575), της 10ης Μαρτίου 1983, Inter-Huiles (172/82, Συλλογή 1983, σ. 555), και της 7ης Φεβουαρίου 1984, Jongeneel Kaas (237/82, Συλλογή 1984, σ. 483), η Επιτροπή συνάγει ότι για να εμπίπτει ένα μέτρο στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 34 της Συνθήκης πρέπει, αφενός, να προκαλεί συγκεκριμένο περιορισμό του εμπορίου και, αφετέρου, να συνιστά διαφορετική μεταχείριση που εξασφαλίζει ιδιαίτερο πλεονέκτημα στην εγχώρια παραγωγή ή αγορά.

Πρέπει, επομένως, να ερευνηθεί αν η αδυναμία του πωλητή να απαλλαγεί από την ευθύνη λόγω κεκρυμμένου ελαττώματος του πωλουμένου πράγματος έχει ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα να περιορίζει τις εξαγωγές. Βεβαίως, ο περιορισμός του εμπορίου δεν αποτελεί το αντικείμενο της επίδικης νομολογίας, ο πραγματικός στόχος της οποίας είναι η ευθύτητα των εμπορικών συναλλαγών μέσω της καλύτερης προστασίας του αγοραστή. Ο αγοραστής δεν είναι σε θέση να ανακαλύψει τα κεκρυμ-

μένα ελαττώματα κατά τον χρόνο της παραδόσεως. Ο στόχος αυτός είναι ανάλογος με αυτόν που επιδιώκει η προαναφερθείσα οδηγία 85/374 του Συμβουλίου.

Η νομολογία του γαλλικού Cour de cassation δεν επηρεάζει εξάλλου το εξαγωγικό εμπόριο. Διαφορετικά θα επηρεαζόταν το σύνολο των εξαγωγών του συγκεκριμένου κράτους μέλους. Η έλλειψη περιοριστικού αποτελέσματος οφείλεται πρωτίστως στο γεγονός ότι οι συμβάσεις εξαγωγής υπόκεινται στον κανόνα της αυτονομίας που επιτρέπει στα μέρη διεθνούς συμβάσεως να επιλέξουν το δίκαιο που θα διέπει τις συμβατικές τους σχέσεις. Η αρχή αυτή έχει τεθεί στη Γαλλία με απόφαση του Cour de cassation της 5ης Δεκεμβρίου 1910. Επομένως, όταν υπάρχει σύμβαση εξαγωγής οι αντισυμβαλλόμενοι έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν ένα δίκαιο που δεν περιέχει τον επίδικο κανόνα. Επιπλέον, ανεξαρτήτως του ότι ένας κανόνας που δεν είναι δεσμευτικός δεν μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο, δεν είναι βέβαιο ότι η αδυναμία της απαλλαγής από την ευθύνη για κεκρυμμένα ελαττώματα, όταν ισχύει, είναι ένα στοιχείο που εμποδίζει τις πωλήσεις. Αντιθέτως, η καλύτερη εγγύηση για το πωλούμενο πράγμα αποτελεί όχι αμελητέο κίνητρο για την πώληση. Η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι η αδυναμία του πωλητή να απαλλαγεί από την ευθύνη του δεν έχει ούτε ως αντικείμενο ούτε ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση του ενδοκοινοτικού εμπορίου.

18. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι από το προδικαστικό ερώτημα προκύπτει ότι η υπό εξέταση παρεμπόδιση των εξαγωγών έγκειται σε μια εθνική νομοθετική διάταξη ή στη σχετική νομολογία.

Τα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης ΕΟΚ αφορούν μόνο τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων που έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών. Εξάλλου, από την κύρια δίκη δεν προκύπτει ότι το άρθρο 1643 του γαλλικού Αστικού Κώδικα ή η σχετική νομολογία έχουν ως συνέπεια ότι εξουδετερώνουν την πρακτική αποτελεσματικότητα των διατάξεων της Συνθήκης ή ότι ευνοούν τις συμπράξεις που απαγορεύονται από το άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΟΚ, κατά την έννοια των αποφάσεων του Δικαστηρίου της 1ης Οκτωβρίου 1987, Vlaamse Reisbureau (311/85, Συλλογή 1987, σ. 3801), και της 30ής Απριλίου 1986, Asjes (209/84 έως 213/84, Συλλογή 1986, σ. 1425).

19. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι σκέψεις αυτές αρκούν για να στηρίξουν το συμπέρασμα ότι δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΟΚ. Το άρθρο αυτό αποτελεί τη συγκεκριμένη έκφραση της αρχής του άρθρου 3, στοιχείο στ, της Συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο απλώς διατυπώνει τα μέσα που πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη των στόχων της Κοινότητας όπως ορίζονται στο άρθρο 2 της Συνθήκης. Αν τα άρθρα 85 και 86 δεν έχουν εφαρμογή, τότε δεν έχει εφαρμογή ούτε το άρθρο 3, στοιχείο στ.

20. Η Επιτροπή προτείνει στο Δικαστήριο να δώσει την ακόλουθη απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα του Tribunal de commerce de Paris:

« Η νομολογία που δεν επιτρέπει στον έμπορο να απαλλαγεί συμβατικώς από την ευθύνη του λόγω κεκρυμμένου ελαττώματος του πωλουμένου πράγματος συμβιβάζεται προς τις διατάξεις των άρθρων 2, 3, στοιχείο στ, 34 και 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. »

G. F. Mancini
εισηγητής δικαστής